

**MILITAIRE INLICHTINGEN DIENST
KONINKLIJKE LANDMACHT**

MAANDBERICHT OKTOBER 1991

Nummer: 0017842

Exemplaarnummer: 7

MAANDBERICHT OKTOBER 1991

Deze uitgave - een staatsgeheim dat [REDACTED] is gerubriceerd - wordt U ter beschikking gesteld door het Plaatsvervangend Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst / Koninklijke Landmacht. Gerechtigd tot kennisneming van de inhoud zijn uitsluitend die personen die uit hoofde van hun functie daaromtrent geïnformeerd dienen te zijn. Kennisneming door niet-gerechtigden kan nadeel aan de veiligheid of het belang van de Staat of zijn bondgenoten veroorzaken. Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van de inhoud is alleen toegestaan na toestemming van PHMID/KL.

Wellicht ten overvloede worden geadresseerden erop gewezen dat zij zich ten aanzien van dit stuk dienen te houden aan de aanwijzingen voor de beveiliging van staatsgeheimen en vitale onderdelen bij de rijksdienst (vastgesteld bij besluit van de minister president, minister van Algemene Zaken van 20 januari 1989, nr. 89 MO 011818) cq de voor het Ministerie van Defensie geldende afgeleiden daarvan.

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingen Dienst / KL-B
Situatie Centrum
070 - 3281681

Bij vermissing en/of compromittering dient MID/KL-B onmiddellijk in kennis te worden gesteld. In afwijking tot de vigerende bepalingen met betrekking tot het vernietigen van geclassificeerde documenten dient dit document voor uiterlijk 30 november 1992 te worden gerouteerd aan:

HMID/KL-B
bureau Produktie
Postbus 96904
2509 JH DEN HAAG

MID/KL-B behoudt zich het recht voor op de naleving van bovenstaande voorwaarden toe te zien.

Het maandbericht is een uitgave van de Militaire Inlichtingendienst Koninklijke Landmacht. Maandelijks wordt gerapporteerd over ontwikkelingen en activiteiten in binnen- en buitenland die direct of indirect van invloed kunnen zijn op de militaire veiligheidstoestand van de Koninklijke Landmacht, De Centrale Organisatie van het Ministerie van Defensie en de bondgenoten hier te lande.

Eventuele reacties op de bijdragen kunt U richten aan:

HMID/KL-B
postbus 96904
2509 JH Den Haag
t.a.v. Sitcen MID/KL-B
tel.: 070-3281681

INHOUD

1. ALGEMEEN

2. BERICHTGEVING

- a. De Poolse diensten
- b. Het Anti-Interventie-Komitee

3. INCIDENTEN

- a. Algemeen
- b. Actueel kwantitatief overzicht, augustus, september en oktober 1991
- c. Grafisch overzicht
- d. Verklaring extremen
- e. Verwachting

4. AANBEVELINGEN MILITAIRE VEILIGHEID

1. ALGEMEEN

Voor u ligt het maandbericht over de maand oktober 1991 van MID/KL-B. In dit bericht wordt, naast een incidentenoverzicht, nader ingegaan op de Poolse diensten en het ontstaan van een "Anti Interventie Komitee" dat onlangs werd opgericht door een aantal groeperingen.

De toestand op het gebied van de Militaire Veiligheid is op dit moment rustig. Vanuit anti-krijgsmacht gerichte groeperingen werden relatief weinig activiteiten ontplooid.

Daar de vredesconferentie over het Midden-Oosten in Madrid wordt gehouden in plaats van Den Haag is er thans geen reële dreiging in Nederland meer aanwezig in relatie tot palestijnse splintergroeperingen.

Indien daartoe aanleiding bestaat zullen tussentijdse rapportages (CINTREP) worden uitgebracht.

2. BERICHTGEVING

a. De Poolse diensten

De ontwikkelingen op politiek en economisch gebied in Polen en Oost-Europa vanaf het najaar van 1989 hebben ook invloed gehad op de structuur en het werk van de Poolse Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. Tot het voorjaar van 1990 bleven de inlichtingen- en contra-inlichtingendirectoraten in feite onaangetast.

Een parlementair onderzoek aangaande de Poolse Veiligheidsdienst SB leverde op dat tot begin 1990 het uitgebreide agentennetwerk in het binnenland vrijwel afgebouwd was.

In de eerste maanden van 1990 werd op regering en parlement politieke druk uitgeoefend om de Veiligheidsdienst ter discussie te stellen. In maart 1990 lag een voorstel voor een nieuwe dienst bij het parlement.

UOP

Op 6 april 1990 werd een wet aangenomen die de organisatie van de Staatsveiligheidsdienst regelde. Deze wet voorzag in de instelling van een "Bureau voor de Bescherming van de Staat" (Urząd Ochrony Państwa) - UOP. Deze dienst ressorteert onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken als instrument om de Staat en de constitutionele orde te beschermen.

De taken van het UOP worden in deze wet als volgt omschreven:

- (1) Onderkennen van een optreden tegen ernstige bedreigingen die de Veiligheid van de Staat, de nationale Defensie, de soevereiniteit en de eenheid van Polen kunnen aantasten.
- (2) Voorkomen van misdrijven, ontdekken en opsporen van plegers van misdrijven tegen de Staat (zoals spionage, terrorisme e.d.)
- (3) Ontdekken en voorkomen van handelingen die kunnen leiden tot de onthulling van staatsgeheimen.
- (4) Analyseren van gegevens die van belang (kunnen) zijn voor de Veiligheid van de Staat.

Controle van de activiteiten van het UOP wordt uitgeoefend door de premier en de regering, de minister van Binnenlandse Zaken en het Kabinet van de President. Daarnaast vindt controle plaats door een parlementair comité.

STRUCTUUR

Het UOP is onderverdeeld in twee onafhankelijke directoraten:

- (1) het directoraat voor inlichtingen en contra-inlichtingen
- (2) het directoraat voor onderzoek

Dit laatste directoraat is onderverdeeld in een aantal afdelingen:

- (1) Observatie
- (2) Techniek
- (3) Code
- (4) Coördinatie
- (5) Analyse en Voorlichting
- (6) Personeelszaken en Opleidingen
- (7) Documentatie en Archief
- (8) Financiën
- (9) Administratie
- (10) Kabinet van de directeur

In het land zijn veertien zgn 'vestigingen' en verder een onbekend aantal 'buitenafdelingen'. Nadere gegevens hierover ontbreken vooralsnog.

LEIDING

De leiding van het UOP is opgedragen aan de voormalige juridisch adviseur en activist van de vakbond Solidariteit, Andrzej Milczanowski. Volgens deze is de belangrijkste taak van het UOP het analyseren van de binnenlandse en buitenlandse dreigingen die de nationale veiligheid van Polen in gevaar kunnen brengen.

In een interview gaf de nieuwe directeur aan dat zijn dienst wel degelijk activiteiten ontplooit in westerse landen. Naar zijn opvatting dient Polen met name de ontwikkelingen in de Bondsrepubliek Duitsland en de Sowjetunie nauwlettend te volgen. Hoewel de omvang van de dienst niet werd genoemd werd vermeld dat er veel nieuw personeel bij de dienst is geplaatst. Over dit personeel werd gezegd dat velen een juridische achtergrond hebben met weinig tot geen ervaring betreffende het inlichtingenwerk.

Ook gaf de directeur aan dat de financiële en technische middelen niet toereikend zijn in relatie tot de opgelegde taken.

Het UOP is van plan de opleidingen een hoogwaardige kwaliteit te geven en denkt hiertoe specialisten van westerse diensten uit te nodigen om als docent op te treden!

ZARZAD II (Z-II)

Deze dienst ressorteert onder het Ministerie van Defensie en is samengesteld uit een inlichtingen- en een contra-inlichtingendienst. Deze diensten zijn ondergebracht in het Directoraat II (Z-II) van de Generale Staf van de Poolse strijdkrachten. Voorzover bekend maken ongeveer 600 militairen deel uit van dit Directoraat.

De activiteiten van de militaire inlichtingendienst bestaan uit het verzamelen van algemene militaire gegevens en defensiegeheimen. In hoeverre de militaire diensten onderhevig zijn aan eventuele veranderingen is niet bekend.

Voorzover kan worden waargenomen, zijn de militaire diensten schijnbaar ongewijzigd. Van Deense zijde werd vernomen dat de militaire inlichtingendienst als enige Poolse dienst nog offensieve activiteiten ontplooide.

De militaire diensten werken nauw samen met het UOP.

VERWACHTINGEN

De Poolse militaire missie in Nederland zal zich waarschijnlijk beperken tot haar formele taken en vrijwel uitsluitend informatie verzamelen uit open bronnen. De Poolse regering heeft belangen m.b.t. de politieke en economische betrekkingen met Nederland en zal zich ervoor hoeden politieke goodwill te verspelen als gevolg van spionage-activiteiten.

PERSONEELS WISSELINGEN

De Poolse Militair Attaché hier te lande, de LKol [REDACTED], welke sedert 1 oktober 1988 deze functie vervulde, zal per 15 november 1991 worden vervangen door de Kolonel [REDACTED]

[REDACTED]

Milat [REDACTED]

[REDACTED]

Als toegevoegd is nog steeds werkzaam de kapitein
[redacted] welke deze functie
al sedert 4 november 1989, vervult.

Milat-toegevoegd, kap [redacted]

[redacted]

b. Het Anti-Interventie-Komitee

Op initiatief van het Haagse Vredes Platform (HVP) is eind augustus 1991 een bijeenkomst gehouden in Den Haag waar gesproken werd over de oprichting van een "Anti-Interventie Platform". Tijdens deze bijeenkomst, die overigens werd bijgewoond door ongeveer 60 personen van diverse vredes- en activistische organisaties, werd een concept-doelstelling opgesteld met de volgende inhoud:

"Het trachten te voorkomen van internationale militaire interventies, de Nederlandse deelname daaraan en de 'eigen', Nederlandse interventies". Tevens werd de ontbinding geëist van de 'snelle interventiemacht' van Nederland en die van de bondgenoten in de NAVO of WEU. Vooropgesteld werd dat acties hiertegen geweldloos van opzet zullen zijn.

Daar de aanwezige personen het resultaat van deze bijeenkomst nog moesten bespreken met hun achterban werd besloten om op 28 september 1991 weer een bijeenkomst te houden in Utrecht.

Bij deze laatste bijeenkomst zou dan de feitelijke oprichting van een landelijke organisatie tegen militaire interventies plaatsvinden.

Overigens werd op 11 september 1991 tegen 'militaire interventie' geprotesteerd tijdens een demonstratie bij en pand in Den Haag alwaar de Marinestafschool een conferentie had georganiseerd over de afgelopen Golfoorlog.

Op de bijeenkomst van 28 september 1991 werd opgericht het "Anti-Interventie-Komitee" (AIK) en sloten vertegenwoordigers van diverse vredes-, activistische-, migranten- en politieke organisaties zich hierbij aan.

Op initiatief van het AIK wordt er bij het bezoek van US-president Bush aan Nederland op 9 november 1991 vanaf 1200u een demonstratie gehouden op het Plein in Den Haag.

De verwachting is dat, zolang hun acties beperkt blijven tot geweldloze activiteiten, het Ministerie van Defensie en de Krijgsmacht weinig hinder zullen ondervinden van dit "Anti-Interventie-Komitee".

3. INCIDENTEN

a. Algemeen

- (1) Opname van (vermoedelijke) incidenten in dit overzicht geven slechts een globaal inzicht in het aantal meldingen dat bij MID/KL-B binnengekomen is; de contra-inlichtingen relevantie is door onderzoek bepaald.
- (2) Opname in het overzicht van specifieke zaken op crimineel gebied is slechts dan gebeurd als een contra-inlichtingen aspect kon worden aangetoond dan wel werd vermoed.
- (3) Veiligheidsincidenten die hebben plaatsgevonden op het Ministerie van Defensie zijn in dit overzicht niet opgenomen.
- (4) Datum opmaak overzicht: 4 november 1991.
- (5) Een vergelijk met het kwantitatief overzicht in ons eerste en tweede maandbericht is slechts ten dele mogelijk, daar:
  - (a) de activiteiten zijn herschikt (zie 3. b. Legenda);
  - (b) omdat resultaten van onderzoeken naar ijlen op het plaatsvinden van incidenten, kunnen toen niet-opgenomen incidenten nu wel opgenomen zijn, daar de contra-inlichtingen relevantie is aangetoond dan wel sterk kon worden vermoed.

- b. Kwantitatief overzicht augustus, september en oktober 1991.

Legenda:

Groep 1: activisme / extremisme

- a: demonstraties, blokkades en/of bezettingen
- b: verf-, plak- en/of kladacties
- c: verspreiding van pamfletten, oproepen en dergelijke
- d: bommeldingen

Groep 2: (moedwillig) schade toebrengen aan defensie-materieel en/of defensie-infrastructuur dan wel nalatigheden terzake

- a: beschadiging, vernieling en/of brand stichting
- b: vermissing, (poging tot) inbraak en/of (poging tot) diefstal
- c: inbreuken op (af)sluitprocedure
- d: vermissing en/of diefstal van veiligheidssleutels, -toegangscodes, -keycards e.d.

Groep 3: (vermeende) verdachte belangstelling

- a: door waarneming / observatie
- b: idem 3.a. + registratie d.m.v. foto, film, video en/of schetsen
- c: door vraagstelling

Groep 4: documentenveiligheid en veiligheid m.b.t. gegevensverwerkende systemen

- a: inbreuken op classificatievoorschrift en/of andere beveiligingsvoorschriften
- b: inbreuken op veiligheid m.b.t. gegevensverwerkende systemen
- c: vermissing en/of diefstal van geclassificeerde gegevens

Groep 5: overige, hierboven niet eerder genoemde incidenten

	1				2				3			4			5
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	a	b	c	
Groningen:															
augustus '91															
september '91															
oktober '91	1					2									
Friesland:															
augustus '91															
september '91															
oktober '91						1									
Drenthe:															
augustus '91															
september '91						1									
oktober '91															
Overijssel:															
augustus '91		1								1			1	1	1
september '91						1				1					1
oktober '91	4				2				1	1					1
Gelderland:															
augustus '91					1	1	1	1		1	1				1
september '91		1	1	1	1	2			2						1
oktober '91	1		1		2	3									2
Flevoland:															
augustus '91															
september '91															
oktober '91															
Utrecht:															
augustus '91						1	1			1					1
september '91							4								
oktober '91						1									
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	a	b	c	5
	1				2				3			4			

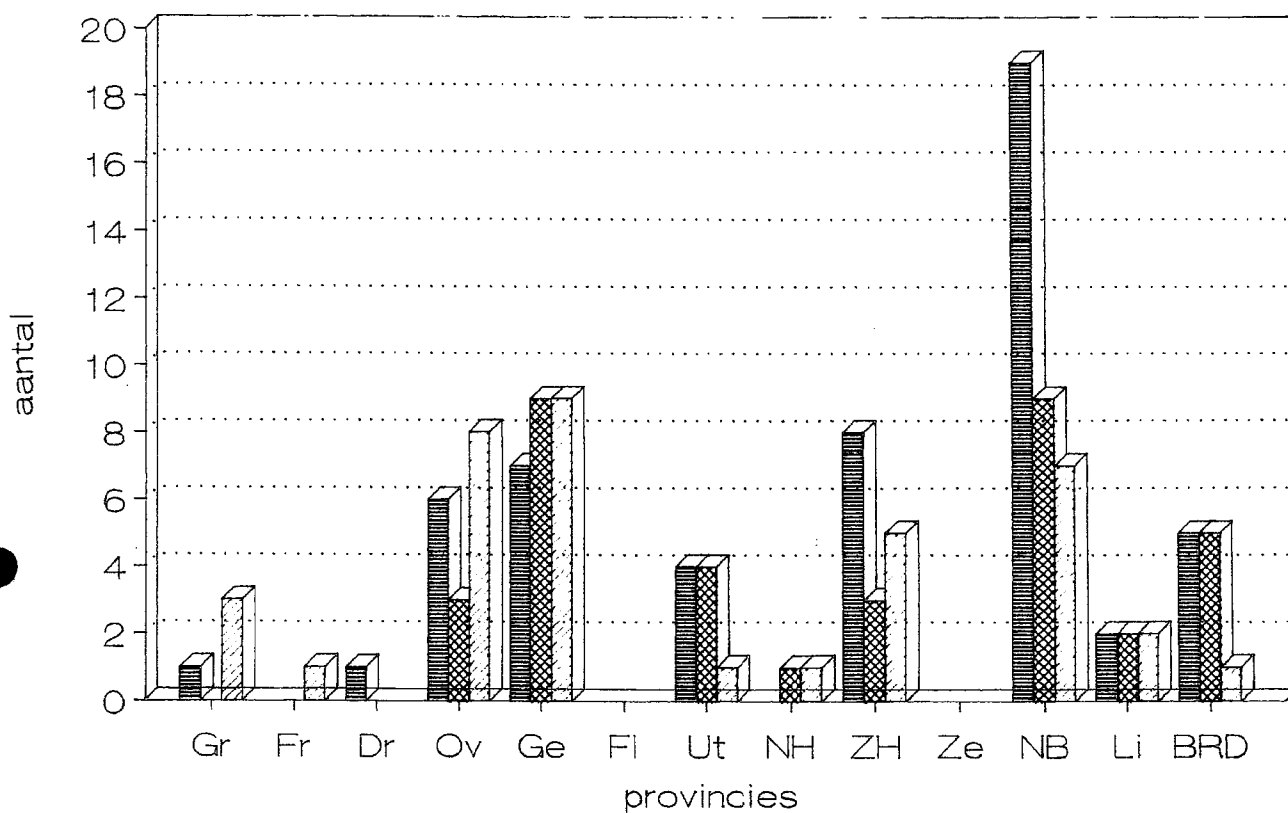
Ministerie van Defensie
 Militaire Inlichtingen Dienst / KL-B
 Situatie Centrum
 070 - 3281681

	1				2				3			4			5
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	a	b	c	
Noord-Holland															
augustus '91															
september '91									1						
oktober '91										1					
Zuid-Holland:															
augustus '91	1		1						1	1		1	1	2	
september '91					1	1						1			
oktober '91	1		1			1					1			1	
Zeeland:															
augustus '91															
september '91															
oktober '91															
Noord-Brabant															
augustus '91	2				11	1			3	1			1		
september '91	1				3	1	1		2						1
oktober '91						4	1		1						1
Limburg:															
augustus '91	1					1									
september '91									1						1
oktober '91						1					1				
Seedorf(+):															
augustus '91	1				1	1			1					1	
september '91	1			2		1								1	
oktober '91									1						
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	a	b	c	
	1				2				3			4			5

c. Grafisch overzicht:

Veiligheidsincidenten aug, sep & okt '91

■ aug 1991   ■ sep 1991   ■ okt 1991

d. Verklaring extremen

In de verslagperiode hebben de volgende gebeurtenissen sterke invloed gehad op de stijging van het aantal veiligheids-incidenten:

- (1) Overijssel:
  - (a) Open huis Westenbergkazerne Schalkhaar (24 en 27 aug);
  - (b) Van 14 t/m 18 okt 1991 aktiekamp VAK-mobiel;
- (2) Gelderland:
  - (a) Open dag Ede (24 aug);
  - (b) Zie punt 3. d. (4) (a);
- (3) Noord-Brabant:

Vredesactiekamp vliegbasis Woensdrecht (Vakmobiel); hoewel niet direct gericht tegen de Koninklijke Landmacht hebben de activiteiten van de deelnemers aan dit kamp een behoorlijke uitstraling naar KL-objecten gehad.
- (4) Bovendien is de extreme waarde van het aantal incidenten in:
  - (a) Zuid-Holland, Noord-Brabant en Gelderland door een hoeveelheid los van elkaar staande inbreuken op de militaire veiligheid en
  - (b) Noord-Brabant in augustus 1991 hoofdzakelijk toe te schrijven aan de activiteiten, die door de deelnemers aan het vredesactie-kamp van VAKMOBIEL zijn ontplooid. (N.B. in tabel en grafiek de activiteiten richting andere krijgsmacht-delen NIET meegenomen).

e. Verwachtingen

De uitgesproken verwachting in het vorige maandbericht onder punt 4. Toekomstige ontwikkelingen is onverkort van kracht.

4. AANBEVELINGEN MILITAIRE VEILIGHEID

- a. De inspanning van de inlichtingendiensten blijven voortduren waarbij onder andere het aangaan van informele contacten een rol speelt. Voor de MID/KL-B organisatie zijn het doorgeven van deze contacten van groot belang om vast te kunnen stellen wat de intenties van deze contacten zijn.
- b. Speciale aandacht verdient het melden van gevallen waarin sprake is van (mogelijke) verdachte belangstelling. Meer specifiek geldt dit voor de regio Noord-Brabant, waar zich een zeer actieve anti-militaristische kern bevindt.

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingen Dienst / KL-B
Situatie Centrum
070 - 3281681

Nummer: 0017867

Betreft: Wijziging op het Maandbericht Oktober 1991 van
PHMID/KL met nummer 0017842.

CORRECTIE OP MAANDBERICHT OKTOBER 1991

Op pagina 2 staat vermeld:

"In afwijking tot de vigerende bepalingen met betrekking tot het vernietigen van geclassificeerde documenten dient dit document voor uiterlijk

30 november 1991

te worden geretourneerd aan:

HMID/KL-B
bureau Produktie
Postbus 96904
2509 JH DEN HAAG"

Voor de datum van retournering dient te worden gelezen:

30 november 1992

Met excuses voor dit "zetduiveltje", wordt U verzocht deze wijziging in Uw exemplaar van het Maandbericht aan te brengen.